

آغاز یا پایان جرم سیاسی؟

یادداشتی از عمادالدین باقی

قانون جرم سیاسی بهانه‌ها را خواهد گرفت

گفت‌وگو با علی یونسی

صدرا

گفت‌وگوی اختصاصی صدرا با وزیر نفت در هتل کوبورگ وین

زنگنه: بی احتیاطی نمی‌کنم

- چند بار مرا دادگاه برده‌اند؟! چند بار به من تفهیم اتهام کرده‌اند؟! چند بار به همکاران من تفهیم اتهام کرده‌اند؟! چند پرونده هنوز داریم؟!
- مگر می‌شود قرارداد نفتی امضا کرد و مقامات عالی کشور در جریان نباشند؟
- قراردادهای جدید نفتی را دو هفته پیش فرستاده‌ام تا در مسیر تصویب دولت قرار گیرد

بالا تر از ابرها

بررسی فیلم

ایستاده در غبار

در گفت‌وگو با

محمدحسین مهدویان،

کارگردان

و هادی حجازی‌فر

بازیگر نقش

احمد متوسلیان

کار می‌خواهم لطفاً

گزارش صدرا از وضعیت

بیکاری و اشتغال در

کشور با آثار و گفتاری از

طهماسب مظاهری

احمد میدری

هادی حق‌شناس

محمدقلی یوسفی

اصغر مهاجری

زنگنه: بی احتیاطی نمی‌کنم

گفت‌وگویی اختصاصی «صدا» با وزیر نفت در هتل کوبورگ وین

چه مساله‌ای باعث شد که اینهمه محافظه‌کار شوید؟

• چوب ادب سیاست!

- چند بار مرا دادگاه برده‌اند؟! چند بار به من تفهیم اتهام کرده‌اند؟! چند بار به همکاران من تفهیم اتهام کرده‌اند؟! چند پرونده هنوز داریم؟! به نظر من تاخیری درباره امضای قراردادهای جدید نفتی رخ نداده است. یادتان نرود تنها پنج ماه است که از لغو تحریم‌ها می‌گذرد.
- قراردادهای جدید نفتی هنوز هم کاملا آماده نیست.
- روابطم با رئیس‌جمهور روحانی خیلی عالی است.
- این مهم نیست که بیژن زنگنه وزیر باشد یا وزیر نباشد. مهم این است که دیگران بدانند بعد از زنگنه سیاست‌ها ۱۸۰ درجه تغییر می‌کند یا اینکه تغییر رفتارها به اندازه طبیعی و در حد تغییر یک مدیر اتفاق می‌افتد.
- عده‌ای به دنبال این مساله (القای بی‌ثباتی سیاست‌ها) هستند. این عده درک درستی از فرق بین منافع درازمدت ملی با دعوای کوتاه‌مدت سیاسی ندارند.
- قراردادهای جدید نفتی را دو هفته پیش فرستاده‌ام تا در مسیر تصویب دولت قرار گیرد. اصلاحات انجام شده حاوی نظرات همه منتقدان است. مفاهیم و چارچوب این قراردادها تغییر نکرده است.
- منتقدان معتقد بودند که باید دست شرکت ملی نفت برای استفاده از قراردادهای سنتی بیع متقابل باز باشد. این راهم به متن اضافه کرده‌ایم.
- امیدوارم در مدت ۲ تا ۳ ماه آینده و شاید هم کمتر بتوانیم اولین قرارداد را ببندیم.
- اساسنامه جدید شرکت ملی نفت ایران تصویب و ابلاغ شده است که بر اساس آن تعداد اعضای هیات مدیره از ۱۴ نفر به ۹ نفر کاهش پیدا کرده است.
- امیدوارم روابط نفتی ایران و عربستان بتواند به بهبود روابط سیاسی دو کشور کمک کند.
- من به دنبال امضای قراردادهای جدید نفتی هستیم اما بی احتیاطی نمی‌کنم.

رضا زندی
دبیر بخش انرژی

پیش از خواندن مصاحبه‌ام با وزیر نفت، دو عدد را به ذهن بسپارید. تولید نفت عراق در ماه آوریل روزانه ۴ میلیون و ۳۵۴ هزار بشکه بود. ایران در همین ماه ۳ میلیون و ۴۵۱ هزار بشکه نفت تولید کرده است. این امار را آخرین گزارش ماهانه دبیرخانه اوپک به نقل از منابع ثانویه بازار نفت ثبت کرده است. جدا از برادری دینی و رفاقت سیاسی، رقابت نفتی ایران و عراق استراتژیک است. چه، این دو کشور میادین بزرگ نفتی مشترک دارند. پس، هر که نفت بیشتری تولید کند سهم دیگری را برده است. دردمان نمی‌آید که عراقی‌ها فعلاً روزانه ۹۰۳ هزار بشکه در روز بیش از ایران نفت تولید می‌کنند؟ قیمت هر بشکه نفت برنت، چهارشنبه گذشته ۵۱ دلار و ۴۴ سنت بود. حاصلضرب دو عدد روزانه حدود ۴۶ میلیون و ۴۵۰ هزار دلار، پول بیشتری به جیب عراقی‌ها می‌ریزد. این در حالی است برای سال‌های طولانی ایران با کسب سهم ۱۴ و نیم درصدی مجموع تولید اوپک، همواره تلاش داشت نسبت به سهم تولید نفت عراق عقب‌تر نباشد، حتی در زمان جنگ. آیا شرایط اقتصادی دشوار فعلی، این ۴۶ میلیون دلار را لازم ندارد؟

●●●

سوئیت شماره ۲۰۶ هتل کوبورگ در وین. همان سوئیت دوبلکسی است که محمدجواد ظریف روزهای زیادی در آن اقامت داشت تا مذاکرات هسته‌ای ایران با شش قدرت جهانی را به نتیجه برساند. در را که باز می‌کنم بیژن زنگنه در حال راه رفتن است. نقاشی بزرگی پشت میز کارش نصب شده و روی میز با تفرقات ایرانی از میهمانانش پذیرایی می‌کند. شب قبل مدیرعامل لوک اوایل روسیه و مدیر دفتر خاورمیانه شرکت توتال فرانسه و صبح زودتر از من، مدیر شرکت انی ایتالیا با زنگنه در این اتاق دیدار کرده‌اند. زنگنه ۶۳ ساله، بر خلاف چند سال گذشته، اوپک ۱۶۹ را برده است. نامزد مورد حمایت ایران دبیرکل اوپک شده و اجازه نداده است تا سقفی برای تولید اوپک بدون در نظر گرفتن سهم تولید هر کشور تعیین شود. تا مبادا، سعودی‌ها بخواهند تولید در حال افزایش ایران را با این حربه جدید محدود کنند. با این همه او را بی‌انگیزه‌تر از گذشته یافتم. سوالات ابتدایی مصاحبه را که بخواهید منظورم را درک می‌کنید. زمانی که درباره تفهیم اتهام و دادگاه سخن می‌گوید.

●●●

نقص‌های بیژن زنگنه شمردنی است. هر کدام از ما چند نمونه‌اش را در جیب داریم. سیاسیون احتمالاً از او حرف‌هایی در انبان دارند و همکارانش گاهی منتقد سلوک او هستند. نفتی‌ها انتظاراتی دارند و پیمانکاران مطالباتی. به زعم بعضی هم قول و فعل یکی تری لازم است. به این سیاهه می‌توان موارد ریز و درشت دیگری را هم افزود. هر گروه و جریانی در بالا و پایین این کشور هم می‌تواند به مقتضای دیدگاهش، صندلی او را گاهی در فراز بگذارد و گاهی در فرودست. پس صحنه انتقاد از زنگنه بی‌روفت نیست. من هم به عنوان روزنامه‌نگار به او انتقادهایی دارم. از جمله اینکه او جسارت گذشته‌اش را برای تصمیم‌گیری‌های مهم از دست داده است در حالی که دولت از تحریم درآمده ایران، به سرعت به چنین تصمیم‌گیری‌های استراتژیکی نیاز دارد. اما یادمان باشد او بیژن زنگنه است. با تجربه وزارت او دوران جنگ، در دوره سازندگی، در تحول اصلاحات، همراه با دولت اعتدال. جدا از حکم پاکدستی که از رئیس قوه قضائیه وقت گرفت، اگر ذره‌ای در پاکدستی‌اش تردید بود در دولت قبل، انگشت‌نمای‌اش می‌کردند. با آنچه هم‌جما می‌کردند. با یکی دو سوژه راه انداخته بودند.

●●●

زنگنه جنگیده و بعد از آن خاموشی‌ها را از شهرها عقب رانده است. قراردادهای بزرگی در نفت امضاء کرده و پیمانکاران عمومی مهمی نظیر پتروپارس درست کرده است. در اوپک به‌خوبی جلوی زباده‌خواهی کشورهای رقیب از جمله عربستان سعودی ایستاده و توانسته ظرف پنج ماه تولید نفت کشور را به خوبی بالا ببرد. متوسط تولید نفت ایران در سه‌ماهه چهارم سال ۲۰۱۵، بر اساس اعلام منابع ثانویه ۲ میلیون و ۸۸۰ هزار بشکه در روز بود. این رقم در ماه آوریل ۲۰۱۶ بیش از ۵۷۱ هزار بشکه در روز افزایش یافته است. زنگنه تولید نفت ایران را در ماه می حدود ۳ میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه در روز اعلام کرده است. همین افزایش تولید نفت باعث شده تا ایران قدرت از دست‌داده‌اش در اوپک را باز یابد و با ورود به بازی بزرگان، در تعیین دبیرکل اوپک نقش آفرینی موثری داشته باشد. زنگنه به خوبی توانسته است کار خوب ظریف را در وین تکمیل کند.

●●●

دولت ایران در فشار قرار گرفته است. اهمیت ندارد که این دولت به نام روحانی است یا شخص و جناح دیگری. کشور از نقطه‌نظر رقابت‌های نفتی با همسایگانش در شرایط حساسی قرار دارد. ما در بازی منطقهای پیچیده‌ای واقع شده‌ایم. پس به سرعت لازم داریم تا تولید نفت کشور را افزایش دهیم. جذب سرمایه‌های بزرگ خارجی تنها در حوزه نفت امکان وقوع دارد. و این برای کشور یک اولویت است. برای کشوری که جمعیت جوانش از بیکاری رنج می‌برد. چرخ پروژه‌های نفتی که بچرخد اقتصاد متکی به نفت ایران نیز حرکت خواهد کرد. و این دقیقاً همان مسوولیت زنگنه است. مسوولیتی که بخشی از آن با امضاء و اجرای قراردادهای راه‌اندازی پروژه‌های نفتی به انجام می‌رسد.

از آن سو هم نمی‌توان از شرایط سخت اقتصادی کشور انتقاد کرد، دولت را به کم‌کاری متهم نمود و بعد دست و پای دولت را در به جریان انداختن پروژه‌های بزرگ نفتی بست. کشور نیازمند یک «همدلی ملی، نفتی» است. همدلی برای حمایت از وزیر نفت در امضاء قراردادهای و اجرای پروژه‌های بزرگ و جدید نفتی. نه به‌دلیل زنگنه، که شخص در برابر منافع کلان ملی اصلاً دیدنی نیست، و نه حتی به‌خاطر دولت روحانی که دولت‌ها می‌آیند و می‌روند، چه چهارساله و چه هشت ساله. به ارقام ابتدایی مقایسه تولید نفت ایران و عراق برگردید. به لزوم شکل‌گیری این همدلی فکر کنید. مسلمان زنگنه هم باید با تعامل‌های بیشتر پیش برود. تعامل‌های البته بی‌رانت.

●●●

هنوز ظهر جمعه نرسیده است که وارد اتاق وزیر نفت ایران در هتل کوبورگ وین می‌شوم. یک روز بعد از اجلاس ۱۶۹ اوپک. اجلاسی که «محمد بارکیندو» نایجریایی را با حمایت ایران به‌عنوان دبیرکل اوپک برگزید و همراه با نظر ایران سقف تولیدی برای اوپک مشخص نکرد بی‌آنکه سهمیه کشورها تعیین شده باشد. سوالاتم را صریح می‌پرسم و وزیر نفت مختصر پاسخ می‌دهد تا به موضوعات بیشتری برسیم. از دلایل تأخیر در امضای قراردادهای جدید نفتی و اصلاحات انجام شده در این قراردادهای تا رابطه‌اش با رئیس‌جمهور روحانی. از تغییرات در شرکت ملی نفت تا پروژه‌های اولویت‌دار برای شخص وزیر. زنگنه در بخش‌هایی از مصاحبه صریح سخن می‌گوید اما سعی می‌کند جانب احتیاط را نگه دارد. او اگر احتیاط کند، رقبایش اگر رعایت کنند، شاید بتوان به یک همدلی نفتی دلخوش بود. «به نام سرفرازی ایران». با حمایت از وزیر با سابقه نفت.

●●●

اجازه بدهید فارغ از پرداختن به جزئیات فنی و آخرین تحولات پروژه‌های نفتی و گازی، سوالاتم را از تغییرات خود شما شروع کنم. برخی معتقدند با دوره قبلی وزارتتان در نفت فرق کرده‌اید. به این معنا که محافظه‌کارتر شده‌اید و دیگر جسارت تصمیم‌گیری‌های بزرگ را ندارید. نمونه‌اش هم قراردادهای جدید نفتی است. یکسال است که تکلیف این قراردادهای معطل مانده است. خودتان قنقدر قبول دارید که محافظه‌کارتر شده‌اید و جسارت گذشته را برای تصمیم‌گیری‌های بزرگ از دست داده‌اید؟

من حتماً با هشت سال پیش فرق کرده‌ام. اگر تغییر نکرده بودم جای اشکال بود. طبیعی است که انسان به مرور زمان تغییر می‌کند و باید از تجربه‌ها درس بگیرد. من به دنبال امضای قراردادهای جدید نفتی هستم اما بی‌احتیاطی نمی‌کنم.

چه مسأله‌ای باعث شد که اینهمه محافظه‌کار شوید؟

چوب ادب سیاست!

چوب ادب سیاست چطور شما را ادب کرده است؟

چند بار مرا دادگاه برده‌اند؟! چند بار به من تفهیم اتهام کرده‌اند؟! چند بار به همکاران من تفهیم اتهام کرده‌اند؟! چند پرونده هنوز داریم؟!

چندبار شما را دادگاه برده‌اند؟

مکرر. مکرر!

در همین دوره وزارتتان هم این اتفاق (احضار به دادگاه) رخ داده است؟

در این دوره وزارت خیر. اما در دهه هشتاد این اتفاق افتاده است. ولی معمولاً بعد از وزارت سراغ آدم می‌آیند.

یعنی الان شما فکر می‌کنید اگر قراردادهای جدید نفتی را امضاء کنید ممکن است بعد از وزارت به مشکل برخوردید و به سراغتان بیایند؟!

همه چیز در ایران ممکن است!

دقیقاً چه عاملی باعث شده است که اعلام نهایی و امضای قراردادهای نفتی به تأخیر بیفتد؟

به نظر من تأخیری در این باره رخ نداده است. یادتان نرود تنها پنج ماه است که از لغو تحریم‌ها می‌گذرد. چه تأخیری؟!

قراردادهای جدید نفتی آماده است. اما امضاء نمی‌شود. سوال من هم دقیقاً همینجاست که چرا امضای قراردادهای جدید نفتی به تأخیر افتاده است؟

قراردادهای جدید نفتی هنوز هم کاملاً آماده نیست. خیلی کار دارد. عده‌ای با این قراردادهای مخالف بودند. ما هم حوصله کرده‌ایم. حرف‌هایشان را شنیده‌ایم. مذاکره کرده‌ایم. دستگاه‌های نظارتی هم نظرانی داشتند که آنها را اعمال کردیم. درباره برخی نکات قانع شدند در مورد برخی نکات دیگر، ما نظرات آنها را پذیرفتیم و اصلاح کردیم. به نظرم در مورد قراردادهای جدید نفتی حالا دیگر به یک اجماع نسبی رسیده‌ایم. البته بعضی‌ها هیچ وقت قانع نمی‌شوند. اصلاً قصد قانع شدن ندارند. اما آنهایی که دنبال اصلاح قراردادهای جدید نفتی بودند نظراتشان تأمین شده است. یک قول به نقل از شما در بین برخی دهان به دهان می‌چرخد. گفته می‌شود شما اعلام کرده‌اید در صورتی قراردادهای جدید نفتی را امضاء می‌کنید که مقامات عالی کشور آن را تایید کنند. این مطلب درست است؟

اقتصادی کشور سخت و مشکل شده است. پاره‌ای از این مشکلات به قراردادهای جدید نفتی هم سرایت کرده است. این حرف‌ها درست است. اما بالاخره نمی‌شود فقط روی مشکلات تکیه کرد و راه حل نداشت. شما فکر می‌کنید راه برون‌رفت کشور از این شرایط سخت و به‌عنوان نمونه امضای سریع‌تر قراردادهای جدید نفتی چیست؟

به نظرم باید حوصله و توجه کرد و بعد سخت‌کوشی داشت. (این‌ها را می‌گوید و ادامه می‌دهد: بقیه‌اش بماند.)

به‌عنوان وزیر نفت، چه انتظاری از دستگاه‌های نظارتی و دیگر دستگاه‌ها دارید تا امور صنعت نفت با مشکلات کمتری پیش برود؟
من انتظار خاصی ندارم. می‌فهمم در کشور چه خبر است! می‌توانید به من هم بگویید چه خبر است؟
همین قدر می‌توانستم بگویم.

معاون اول رئیس‌جمهور در افتتاحیه امسال نمایشگاه نفت اعلام کردند که هیات دولت قرار است دوباره قراردادهای جدید نفتی را با اصلاحاتی تصویب کند. آیا این کار انجام شده است؟
در مورد اصلاح قراردادهای جدید نفتی باید بگویم که بیش از ۳۰ ساعت در قالب جلسات ستاد اقتصاد مقاومتی با منتقدان گفت‌وگو کرده‌ام. خود من هم با منتقدان و دستگاه‌های نظارتی جلسات جداگانه گذاشتم. با جمع‌بندی این جلسات، قراردادهای جدید نفتی را دو هفته پیش فرستادم تا در مسیر تصویب دولت قرار گیرد. اصلاحات انجام شده حاوی نظرات همه منتقدان است.

آیا متن جدید قراردادهای نفتی، پس از تغییرات اعمال شده با آنچه پیش از این اعلام شده بود تفاوت اساسی دارد؟
مفاهیم و چارچوب قراردادهای جدید نفتی تغییر نکرده است.

مهمترین اصلاحاتی که در قراردادهای جدید نفتی انجام شده است چیست؟
بیشتر اصلاحات مربوط به اصطلاحات حقوقی بود. دوستامان در دستگاه‌های نظارتی نگرانی‌هایی درباره برخی اصطلاحات حقوقی داشتند که ما تغییرات آنها را اعمال کردیم.

به‌طور مثال در نمونه قراردادهایی که پیش از این اعلام شده بود حضور شرکت‌های خارجی در یک میدان نفتی ۲۰ تا ۲۵ سال پیش‌بینی شده بود. آیا این بند تغییر کرده است؟

خیر تغییری نکرده است. اتفاقاً این نکته جزء نگرانی‌های دوستان نبود.

پس مهمترین نگرانی‌های دستگاه‌های نظارتی در مورد قراردادهای جدید نفتی چه بود؟
عرض کردم که بیشتر موارد حقوقی بود. به‌طور مثال در قراردادهایی که پیش از این اعلام شده بود بندی وجود داشت مبنی بر اینکه اگر شرکتی در اکتشاف میدانی موفق به کشف نفت نشد، شرکت ملی نفت می‌توانست در همان محدوده میدان دیگری را برای اکتشاف در اختیار آن شرکت پیمانکار قرار دهد. دستگاه‌های نظارتی به این بند اشکال داشتند و می‌گفتند که به لحاظ حقوقی امکان‌پذیر نیست و ما این بند را حذف کردیم. یا به‌طور مثال می‌خواستند در متن قراردادها حتماً تأکید شود که نفت داخل مخزن متعلق به دولت است. ما بر این مساله در قراردادهای جدید به صراحت تأکید کردیم.

در بند دیگر قراردادهای گروه مشترک مدیریتی (JMC) با شرکت خارجی پیمانکار پیش‌بینی شده بود. دستگاه‌های نظارتی تأکید داشتند که تصمیمات این گروه حتماً باید به تصویب شرکت ملی نفت برسد. ما هم این موضوع را در متن اصلاح‌شده قراردادهای جدید نفتی اعمال کردیم. نکته دیگری که می‌توانم اشاره کنم این است که در متن اصلاح‌شده قراردادهای جدید نفتی قید کرده‌ام که اگر بهره‌برداری از میدان نفتی با گازی به یک شرکت ایرانی تابعه

مگر می‌شود قرارداد نفتی امضاء کرد و مقامات عالی کشور در جریان نباشند؟
یعنی نخواستید تا اجرای قراردادهای جدید نفتی از جانب مقامات عالی کشور کتبا به شما ابلاغ شود؟
هیچ وقت چنین چیزی نخواستم بودم.

آقای زنگنه، روابط شما الان با آقای رئیس‌جمهور چطور است. برخی می‌گویند روابط شما با آقای روحانی نسبت به دو سال پیش فرق کرده است. چرا که آقای رئیس‌جمهور و هیات محترم دولت از شما انتظار داشتند قراردادهای جدید نفتی را زودتر امضاء کرده و پروژه‌ها را فعال کنید. من چنین احساسی ندارم. روابط ما خیلی عالی است.

آقای روحانی به شما تأکید نکرده‌اند که قراردادهای جدید نفتی را زودتر امضاء کنید؟
چرا. بارها تأکید کرده‌اند.

پاسخ شما به تأکیدات آقای رئیس‌جمهور برای امضای سریع‌تر قراردادهای جدید نفتی چه بوده است؟
من هم حرف ایشان را قبول دارم.

پس چرا قراردادهای امضاء نمی‌کنید؟
امضای قراردادهای نفتی زمان‌بر است. مذاکره لازم دارد. ممکن است پدری خیلی دوست داشته باشد که بچه‌دار شود. اما هیچ خانمی نمی‌تواند یک ماهه بچه بیاورد!

آقای وزیر، بی‌تردید بهتر از من به این نکته توجه دارید که اگر تا سه - چهار ماه دیگر قراردادهای جدید نفتی امضاء نشود ممکن است طرف‌های خارجی تا انتخابات سال آینده ریاست جمهوری و تعیین تکلیف دولت جدید تمایل کمتری داشته باشند که سر میز امضاء قرارداد بیایند. جنابعالی چنین استنباطی ندارید؟
هنوز چنین استنباطی نکرده‌ام. اما ممکن است بعداً چنین برداشتی هم داشته باشم. هر

قدر بی‌ثباتی در کشور به دیگران القاء شود کار توسعه کشور عقب می‌افتد. منظورم القاء ثبات در سیاست‌های کشور است. این مساله مهم است، و گرنه ثبات در مناصب چندان مهم نیست. این مهم نیست که بیژن زنگنه وزیر باشد یا وزیر نباشد. مهم این است که دیگران بدانند بعد

از زنگنه سیاست‌ها ۱۸۰ درجه تغییر می‌کند یا اینکه تغییر رفتارها به اندازه طبیعی و در حد تغییر یک مدیر اتفاق می‌افتد. به عبارت دیگر مهم است که دیگران بدانند با تغییر افراد سیاست‌ها به کلی زبرور نمی‌شود. تغییر انسان‌ها در سمت‌های مختلف طبیعی است اما، هر چه در سیاست‌ها و راهبردهای کشور ثبات داشته باشیم فرصت‌هایمان را از دست نمی‌دهیم. بر عکس، هر چه قدر بی‌ثباتی باشد، کشور فرصت‌های زیادی را از دست می‌دهد.

بنابراین شما معتقدی یکی از عوامل تأخیر در امضای قراردادهای نفتی القای بی‌ثباتی سیاست‌های نفتی در کشور است؟
عه‌های به‌دنبال این مساله (القای بی‌ثباتی سیاست‌ها) هستند. ما می‌گوییم سیاست‌های کشور باثبات است. بعد آنها به دیگران و خارجی‌ها (با سخن و عمل‌شان) می‌گویند خیر (سیاست‌ها) بی‌ثبات است، همه چیز ممکن است تغییر کند. این مساله خیلی بد است. این، در جهت منافع ملی نیست.

این عهده‌ای که می‌گویید مگر ایرانی نیستند؟ چرا فکر می‌کنید ممکن است در جهت القای بی‌ثباتی در سیاست‌ها و راهبردهای نفتی کشور گام بردارند؟ مثلاً می‌خواهند دولت را ناکارآمد جلوه دهند؟
بله. به نظرم مقاصد سیاسی دارند و نمی‌توانند منافع ملی را بفهمند. این عده درک درستی از فرق بین منافع درازمدت ملی با

دعواهای کوتاه‌مدت سیاسی ندارند.
آقای زنگنه، همه می‌دانند که شرایط

وزیر نفت، در سوئیس، ۲۰ خرداد ۹۵

لایه نفتی پارس جنوبی برای من خیلی مهم است. چون میدان مشترک است. میدان فرزد B هم برایم مهم است. البته در این میدان منتظر هندی‌ها هستیم تا ببینیم مذاکره با آنها به کجا می‌انجامد. قرار است تا ماه سپتامبر منتظر هندی‌ها بمانیم. اگر تا آن تاریخ در مذاکراتمان با هندی‌ها به نتیجه‌ای رسیدیم که خیلی خوب است و گرنه این میدان را هم به مناقصه خواهیم برد. بقیه اولویت‌هایمان در میدان‌هایی است که باید تولید صیانتی نفت و افزایش بازیافت (EOR & IOR) داشته باشند.

مهمترین مشکل تان با هندی‌ها در توسعه میدان گازی فرزد B که ممکن است باعث به نتیجه نرسیدن مذاکرات شود چیست؟

زمان را از دست داده‌ایم. باید بتوانیم درباره مدل مالی، پیشنهاد فنی و بعد هم مدل مالی بازگشت سرمایه به نتیجه برسیم. چون این میدان، میعانات گازی زیادی ندارد. بنابراین تمام سرمایه‌گذاری باید با فروش گاز بازگشت داده شود.

در همین زمینه سوال کنم که آیا قرارداد تان را با عمانی‌ها برای استفاده از ظرفیت خالی تاسیسات LNG این کشور نهایی کرده‌اید؟ چرا که می‌توان بخشی از گاز طبیعی کشور را در تاسیسات عمان به گاز مایع تبدیل و صادر کرد.

دو هفته پیش همکارانم برای مذاکره به عمان رفته بودند. به نظرم می‌توانیم با آنها برای ظرفیت تولید سالانه یک و نیم تا ۲ میلیون تن (گاز مایع) به تفاهم برسیم.

آقای وزیر، در حاشیه اجلاس ۱۶۹ اوپک، قیمت نفت مناسب هر بشکه نفت را ۷۰ دلار اعلام کردید. آیا پیش‌بینی از شرایط بازار کرده‌اید که قیمت نفت به این محدوده برسد؟

(رسیدن قیمت نفت به ۷۰ دلار) غیر ممکن نیست. هر تحولی در بازار نفت امکان وقوع دارد. دو سال از سیاست عربستان برای کاهش ندادن تولید اوپک به منظور مبارزه با تولید نفت‌های گران‌قیمت و شیل گذشته است. شما فکر می‌کنید این سیاست تا امروز موفق عمل کرده است؟ شکی نیست که این سیاست در کل (برای خارج کردن نفت‌های گران‌قیمت) بی‌اثر نبوده است. اما اگر سوالتان این باشد که در این مورد آنچه مدنظر عربستان بود رخ داده است یا خیر؟ باید بگویم به نظرم این اتفاق نیفتاده است. دلایلی هم ارتقاء تکنولوژی و بالا رفتن راندمان تولیدکنندگان نفت‌های گران‌قیمت است.

در جلسه اوپک با وزیر نفت عربستان گفت‌وگویی انجام داده‌اید؟

در حد احوالپرسی بوده است و اینکه در جلسه نکته‌ای من گفتم ایشان تایید کرده و یا نکته‌ای ایشان گفته باشد و من گفته باشم درست است.

در اجلاس اوپک ۱۶۹، بر خلاف چند جلسه گذشته اوپک، وزیر نفت جدید عربستان مانند آقای النعیمی (وزیر سابق نفت عربستان) مواضع متضاد با موضع ایران نگرفت. این موضوع از دید رسانه‌ها هم دور نماند. آیا جنابعالی این موضوع را در روابط نفتی تهران-ریاض به فال نیک می‌گیرید؟

به نظرم در ارتباط با همسایگانمان باید مثبت برخورد کنیم.

فکر می‌کنید روابط نفتی ایران و عربستان می‌تواند کمی از روابط سیاسی دو کشور فاصله گرفته و بهبود یابد؟

می‌خواهم عکس این موضوع را طرح کنم. امیدوارم روابط نفتی ایران و عربستان بتواند به بهبود روابط سیاسی دو کشور کمک کند.

شما الان در هتل کوبورگ و دقیقاً در همان اتاقی نشسته‌اید که آقای ظریف به هنگام مذاکرات هسته‌ای ایران و ۵+۱ اقامت داشت. امروز عده‌ای از منتقدان دولت با لحن‌های مختلف معتقدند که اگر مذاکرات هسته‌ای انجام نمی‌شد وضعیت کشور بهتر می‌شد. می‌خواهم نظر شما را بدانم. وضعیت کشور بهتر می‌شد؟! شوخی می‌کنید!

تصویر جنابعالی برای صنعت نفت ایران در صورت تیکه مذاکرات هسته‌ای به توافق نمی‌انجامید چه بود؟

فاجعه بود. قطع صادرات نفت.

فکر می‌کنید با وجود مشتریانی نظیر چین و هند این اتفاق می‌افتاد؟

(به نشانه تایید سری تکان می‌دهد)

آقای وزیر، قبل از جلسه اوپک از افزایش ظرفیت تولید نفت ایران تا ۴ میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه در پنج سال آینده و تولید نفت ۴ میلیون و ۶۰۰ هزار بشکه خبر دادید. یک میلیون بشکه اضافه ظرفیت نسبت به تولید نفت امروز از کدام میادین حاصل خواهد شد؟

از میادین غرب کارون به میزان ۶۰۰ تا ۷۰۰ هزار بشکه می‌توانیم به تولید نفت کشور اضافه کنیم به انضمام میادینی که پروژه‌های افزایش بازیافت تولید نفت در آنها اجرا می‌شود.

شرکت ملی نفت سپرده و این شرکت بر اساس قرارداد موظف به رعایت دستورالعمل‌های طرف خارجی شد، آن دستورالعمل‌ها حتماً باید به تایید شرکت ملی نفت ایران رسیده باشد. از این نوع موارد اصلاحی داشتیم که همه را قبول کردیم و در متن جدید قراردادهای جدید نفتی اعمال نمودیم چراکه خودمان هم به آنها اعتقاد داشتیم.

متن اصلاح‌شده چارچوب قراردادهای نفتی را که گفتید برای تصویب به هیات دولت فرستاده‌اید، شامل همین مواردی بود که اشاره کردید؟

دو اصلاح مهم دیگر هم هست. منتقدان معتقد بودند که باید دست شرکت ملی نفت برای استفاده از قراردادهای سنتی بیع متقابل باز باشد. این را هم به متن اضافه کرده‌ایم که اگر لازم بود به ویژه در میدان‌های Green Field می‌توان از قراردادهای بیع متقابل هم استفاده کرد. یا در صورت نیاز از انواع دیگر قراردادهای نفتی مثل EPCF یا بهره‌گیری از ظرفیت شرکت‌های خدماتی استفاده نمود. در متنی که ارسال گردیده، تاکید شده است که اجرای قراردادهای جدید نفتی (IPC) تناقضی با اجرای سایر انواع قراردادها ندارد و می‌توان برای توسعه میدان‌ها و نگهداشت تولید از انواع قبلی قراردادها هم استفاده کرد. در واقع اجرای IPC ارتباطی (تناقضی) با اجرای مدل قراردادهای قبلی، نظیر بیع متقابل ندارد.

عده‌ای معتقدند منشأ برخی مخالفت‌ها با مدل جدید قراردادهای نفتی (IPC) در خود شرکت ملی نفت است. شما این را قبول دارید؟

بله. من هم فکر می‌کنم این موضوع درست است اما تعداد این افراد زیاد نیست. همین تعداد مکرر رفتن این طرف و آن طرف علیه مدل جدید قراردادهای نفتی صحبت و کار کردند.

آقای زنگنه، با همین شرایط فعلی، شما فکر می‌کنید اولین قراردادهای جدید نفتی تا چه زمانی منعقد می‌شود؟

امیدوارم در مدت ۲ تا ۳ ماه آینده و شاید هم کمتر بتوانیم اولین قرارداد را ببندیم.

و فکر می‌کنید در این دولت چند قرارداد نفتی یا گازی بتوانید منعقد کنید؟

نمی‌توانم تعداد بگویم.

اولین قراردادها را با همین شرکت‌های توتال، انی و لوک اویل که مدیران‌شان در وین با شما ملاقات کردند خواهید بست؟

بله. چند میدان هم مد نظر است.

در ابتدای گفت‌وگویمان جنابعالی به القای بی‌ثباتی اقتصادی در کشور انتقاد کردید. شاید بتوان روند بی‌ثباتی را هم در وزارت نفت در شش، هفت‌ماه گذشته مشاهده کرد. شاهد مثال انتصابات شماس، تشکیل چند معاونت برای مدیرعامل شرکت ملی نفت از دید برخی، محدود کردن مدیرعامل و عدم وجود ثبات در این بخش مهم مدیریتی کشور است. شرکت ملی نفت برای سال‌ها با داشتن چند مدیریت کار خود را انجام می‌داد بی‌آنکه سمت‌های جدید وجود داشته باشد. اخیراً نیز شایعه تغییر آقای رکن‌الدین جوادی، مدیرعامل شرکت ملی نفت، داغ شده است. به نظر شما این شرایط بی‌ثباتی در نفت را القاء نمی‌کند؟

عده‌ای می‌خواهند چنین القایی در مورد صنعت نفت به وجود آید! البته تغییری که در سطح شرکت ملی نفت انجام شده، پیشنهاد مدیرعامل شرکت ملی نفت بوده و خود ایشان هم افراد را منصوب کرده است.

یعنی آقایان هدایت‌زاده و منوچهری برای معاونت‌های بین‌الملل و توسعه و مهندسی، انتخاب آقای جوادی بودند؟!

پیشنهادهای ایشان بود و بنده هم تایید کردم. اساساً تشکیلات جدید شرکت ملی نفت پیشنهاد ایشان (آقای رکن‌الدین جوادی، مدیرعامل شرکت ملی نفت) بود. این را هم بگویم که اساسنامه جدید شرکت ملی نفت ایران تصویب و ابلاغ شده است که بر اساس آن تعداد اعضای هیات مدیره از ۱۴ نفر به ۹ نفر کاهش پیدا کرده است. طبیعتاً باید اعضای جدیدی برای شرکت ملی نفت انتخاب شوند. هیات مدیره جدید شرکت ملی نفت هم می‌تواند دوباره مدیرعامل را پیشنهاد دهد.

اینتور که متوجه شدم شما اختلاف اساسی با مدیرعامل فعلی شرکت ملی نفت ندارید و فقط ممکن است بر اساس اساسنامه جدید تغییراتی

در شرکت ملی نفت انجام شود؟

بله. همین طور است.

اگر دولت آقای روحانی برای دوره دوم هم ادامه داشته باشد تمایل دارید تا وزارت نفت را ادامه دهید؟

اجازه بدهید در این باره همان موقع صحبت کنم.

از میادین نفتی و گازی که برای مناقصه قراردادهای جدید نفتی اعلام کرده‌اید، بجز میادین نفتی غرب کارون، امضای قرارداد کدامیک از آنها برایتان اولویت دارد؟

در میدان فرزد B منتظر هندی‌ها هستیم تا ببینیم مذاکره با آنها به کجا می‌انجامد. قرار است تا ماه سپتامبر منتظر هندی‌ها بمانیم. اگر تا آن تاریخ در مذاکراتمان با هندی‌ها به نتیجه‌ای رسیدیم که خیلی خوب است و گرنه این میدان را هم به مناقصه خواهیم برد